

Setkání „u kulatého stolu“ na téma senioři a osoby se zdravotním postižením

Datum: 26. 9. 2018

Přítomní: dle prezenční listiny

Místo konání: Městské centrum sociálně rehabilitačních služeb - domov pro seniory, Domažlice

Program setkání:

1. Úvodní informace ke komunitnímu plánování sociálních služeb na Domažlicku
2. Silné a slabé stránky stávajícího systému služeb, příležitosti a ohrožení rozvoje služeb
3. Vize
4. Úkoly z realizačního plánu pro rok 2018
5. Různé a diskuze

Ad 1. Úvodní informace ke komunitnímu plánování sociálních služeb na Domažlicku

V úvodu setkání byli přítomní seznámeni obecně s procesem komunitního plánování sociálních služeb, jehož cílem je zmapovat stávající problémy v sociální oblasti a po diskuzích se všemi zájemci, kterých se sociální problematika dotýká či které zajímá, určit priority v rozvoji sociálních služeb do budoucích let. Dále byli přítomní seznámeni konkrétně s 3. etapou komunitního plánování sociálních služeb na Domažlicku. Celá prezentace je ke stažení na webových stránkách města Domažlice v sekci „městský úřad“ -> „sociální služby“ -> „komunitní plánování“ - www.domazlice.eu/mestsky-urad/socialni-sluzby/komunitni-planovani).

Ad 2. Silné a slabé stránky stávajícího systému služeb, příležitosti a ohrožení rozvoje služeb

V druhé části setkání byla projednána a připomínkována SWOT analýza stávajícího systému sociálních služeb na Domažlicku, kterou předem navrhlo Centrum pro komunitní práci západní Čechy na základě analýz vzniklých pro potřeby 3. etapy KPSS na Domažlicku. SWOT analýza se skládá ze čtyř kategorií:

- 1 **Silné a slabé stránky** = popisují vnitřní stav systému sociálních (a souvisejících) služeb
- 2 **Příležitosti a ohrožení** = popisují vnější faktory, okolnosti, které v současné době sociální a související služby ovlivňují

K návrhu SWOT analýzy byly vneseny následující připomínky:

Do slabých stránek byl přidán bod:

- Nedostatek služeb, aktivit pro neslyšící

Do ohrožení byl přidán bod:

- Propouštění občanů ze zdravotní péče bez zajištění návazných sociálních služeb zajišťujících potřebnou péči doma či v pobytových službách

Finální verzi SWOT analýzy stávajícího systému sociálních (a návazných) služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením lze nalézt na webových stránkách města Domažlice (v sekci „městský úřad“ -> „sociální služby“ -> „komunitní plánování“ - www.domazlice.eu/mestsky-urad/socialni-sluzby/komunitni-planovani).

Paní Jungwirthová z Centra pro dětský sluch Tamtam, o.p.s. upozornila na problémy poskytovatelů, kteří poskytují služby na Domažlicku, ale nemají zde sídlo či pobočku. Pro takové poskytovatele je obtížné dostat se do povědomí veřejnosti, obcí či institucí.

Paní Adamovská z odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Domažlice v souvislosti s tím upozornila na domažlický zpravodaj, který vychází každý měsíc a je možné v něm prezentovat libovolnou sociální službu v rámci „sociálního okénka“.

Paní Jungwirthová uvedla, že je složité, vzhledem k široké působnosti organizace, hlídat pravidelnou informační kampaň v jednotlivých obcích. Upozornila také, že je podstatné, aby byl vytvořen kompletní katalog sociálních služeb (aby obsahoval i služby se sídlem mimo region Domažlicka).

Pan Vokáč, zastupitel města Domažlice, uvedl, že město Domažlice si je vědomo různých problémů, které se promítly také do řešení SWOT analýzy – je málo terénní péče, chybí služba senior taxi, portál pracovních příležitostí pro aktivní seniory a také systém tísňové péče (SOS tlačítko). Všechny tyto podněty by bylo dobré přenést na další jednání pracovní skupiny a dále je řešit.

Paní Hrušková se vyjádřila k budoucí vizi tísňového tlačítka. Vzhledem k tomu, že je MCSRS jedním z největších poskytovatelů v regionu, mají množství služeb a některé poskytují nepřetržitě, mohli by tísňové tlačítko zajišťovat personálně, ale potřebují finanční podporu – nákup zařízení, proškolení pracovníků a distribuci do domácností. Pokud by se hledal poskytovatel této služby, tak by organizace zvládla uvést zařízení do provozu, ale je problém s finančním krytím. Jedná se o službu, která by se mohla snadno vyfakturovat z PnP (i přesto, že se v současné době není potřeba dokládat jeho využití).

V souvislosti s pobytovými službami pro seniory a zdravotně postižené zazněla informace k chystané IT aplikaci Plzeňského kraje, která by měla umožnit identifikovat počet akutních žádostí do pobytových sociálních služeb. Aplikace by měla být spuštěna na konci října a plně funkční od začátku roku 2019. Poté by tedy mělo být zřetelnější, jaká je skutečná poptávka po pobytových službách. Paní Němečková z pečovatelské služby Koloveč vnímá aplikaci jako krok dobrým směrem, ale neuspokojená poptávka po těchto službách se dá očekávat, neboť kdyby kapacita byla dostatečná, tak by se pořadníky na služby vůbec nemusely tvořit.

V Kolovči stojí objekt připravený na rekonstrukci a pan starosta by chtěl, aby v něm vzniklo zařízení s nějakou sociální službou. Městys Koloveč dále vlastní bytový dům s malometrážními byty a provozuje terénní pečovatelskou službu v Kolovči a v přidružené obci Zíchov. Do budoucna se plánuje uskutečnit šetření v okolních obcích, zda by byl zájem o využívání pečovatelské služby.

Na výše zmíněný objekt je snadné získat finance, ale krajská síť je uzavřená, takže není možné získat finance na provoz samotné sociální služby. Pokud by si obec vytvořila finanční plán na vlastní financování (dům pro seniory by bylo snadné obsadit klienty), tak by se objevil další problém – nedostatek personálu. K dispozici je grant, který by umožnil opravit objekt podle představ městyse, ale není možné získat finance na provoz. V případě, že by se podařilo získat peníze na provoz, tak není možné získat personál. V případě, že by se podařilo získat i kvalifikovaný personál, tak není dostatek peněz na to, aby se mohly zaplatit mzdy.

Koncepce PK není zrovna šťastná. Převís zájemců o pobytové služby určitě je a kapacity opravdu nejsou dostatečné. I v případě, že vznikne IT aplikace Plzeňského kraje, tak převís bude stále existovat.

Paní Hrušková, ředitelka Městského centra sociálně rehabilitačních služeb (dále MCSRS), doplnila, že před 3 lety dělala šetření, jak provozovat domov pro seniory bez dotací. Výsledek byl takový, že vybudování a provozování domova na zelené louce s méně než 30 lůžky je nemožné. Kvalifikovaní sociální pracovníci opravdu nejsou k dispozici, můžeme mít spoustu domů pro seniory, ale nejsou pracovníci, kteří by pečovali o klienty. Je to problém celé Evropy. Do budoucna existuje vize, že všechny služby budou tlačeny do terénu, aby se vytvořily skupiny pracovníků, které budou zajišťovat odlehčovací služby doma (vzhledem k menší náročnosti). Většina financí bude směřována do domovů pro zdravotně postižené a psychicky nemocné.

Paní Němečková doplnila, že velký potenciál představuje příspěvek na péči (PnP). V případě, že by klienti věděli, jak PnP využít, systém by fungoval lépe. Spousta klientů PnP mají, ale raději ho rozdají mezi svá vnoučata, což je škoda. Pečovatelská služba je připravena pomáhat, ale lidé nejsou ochotni vynaložit na služby peníze. Zároveň neexistuje kontrolní orgán, který by dohlédl na to, že je PnP opravdu využíván na to, na co je určený. Peníze se nevrací do sociálních služeb.

Klientka rané péče uvedla, že dříve vůbec nevěděla, že existuje služba rané péče. Dozvěděla se to až od lékaře z Plzně. Alespoň pediatři by měli mít o těchto službách (a obecně o problematice) povědomí, aby mohli předávat relevantní informace.

Podobně paní se sluchovým postižením uvedla, že v Domažlicích, na rozdíl od Plzně a jiných krajů, je málo služeb pro tuto cílovou skupinu, tito lidé se nemají na koho obracet, většinou jim pomáhá pouze vlastní rodina (například při tlumočení apod.). Neslyšící potřebují, pokud se jim například stane úraz, telefonní číslo na místo v regionu, kam mohou poslat sms zprávu, jako to funguje v Plzni.

Přítomní doplnili, že tato služba je centrálně řízena z Plzně pro celý kraj, takže je funkční i v Domažlicích. Podobně funguje aplikace záchranka, která ale vyžaduje internetové připojení, které není vždy k dispozici.

Paní Jelínková, vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Domažlice, uvedla, že odbor vstoupil do jednání s organizací Tichý svět, o.p.s., která by měla pomoci sluchově postiženým překonávat bariéry při jednání s odborem (prostřednictvím internetu). Zároveň pokud přijde takový klient na odbor, tak je s organizací Tichý svět vyjednáno, co přesně konkrétní klient potřebuje a jak mu co nejlépe pomoci – pomoc je co nejvíce přizpůsobena každému klientovi.

Povědomí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Domažlice o jednotlivých službách se stále rozšiřuje. Služby o sobě buďto dají vědět samy, nebo se o nich odbor dozví od svých klientů, poté se ihned navazuje spolupráce. Je dobré, když lidé sami přichází a mluví o svých potřebách, dobře také funguje „sociální okénko“ v domažlickém zpravodaji, kde se může reagovat na nové služby a šířit o nich informace mezi občany. Pokud má kdokoliv podnět, starost či nápad, tak není problém přijít přímo na odbor a své potřeby otevřeně vyjádřit.

Paní Silovská z Rané péče Kuk, z.ú. uvedla, že měli opačný problém. Zavedli tlumočnickou službu a oslovovali jednotlivé obce, aby se dostala do povědomí lidí. Služba funguje již rok a pomalu se dostává do povědomí, jedná se o pomalý proces.

Paní Jelínková dodala, že právě na takové situace se snaží reagovat. I díky KPSS získávají informace o nových službách, se kterými mohou navázat spolupráci, odkazovat na ně klienty apod. Pracovnice odboru budou seznamovat starosty se sociálním odborem, aby měli starostové povědomí, kam se případně obrátit o pomoc. Lidé si často nespojí informace, které

někde četli, s problémem, do kterého se mohou dostat, ale starosta může udělat první krok k pomoci tím, že bude vědět kam se obrátit.

Paní Hrušková se vyjádřila k bodu SWOT analýzy „Propouštění občanů ze zdravotní péče bez zajištění návazných sociálních služeb zajišťujících potřebnou péči doma či v pobytových službách“. Lékaře nezajímá, v jaké situaci klient bude po propuštění z nemocnice a senioři často zůstávají doma s nedostatečnou či žádnou pomocí. Většina lidí nechce zůstat doma a neformálně pečovat například o rodiče i přesto, že existuje půlroční ochranná lhůta, ve které musí zaměstnavatel držet pečujícímu pracovní pozici. Teoreticky by mohlo dojít ke zvýšení příspěvku na péči ve 4. stupni, ale je před volbami a o ničem nejde mluvit s jistotou.

Dle paní Krčmové z Městské rady seniorů Domažlice chybí v Domažlicích rehabilitační pracovníci, jak v pobytových službách, tak v terénu. Rehabilitační pracovníci raději pracují ve velkých institucích spíše než v malých službách. Senioři by mohli využít rehabilitace v Domažlické nemocnici, ale vzhledem ke špatné pohyblivosti některých seniorů je obtížné za službou dojet.

Nakonec byla vznesena otázka, co dělat, když senior nemá možnost vrátit se po propuštění z nemocnice do vlastního bydlení? Jedná se o lidi bez domova, kteří jsou propuštěni do domácího léčení, ale domov nemají. Jde ale spíše o problém spadající do druhé pracovní skupiny řešící téma ostatních osob ohrožených sociálním vyloučením.

Ad 3. Vize

V další části setkání se přítomní rozdělili do skupin, ve kterých vytvářeli vizi, společnou představu, kam by se měl region ideálně posunout v horizontu 10, 20 či 30 let. Každá ze skupin představila ostatním svou vizi v jednotlivých bodech, případně doplnila to, co ještě nezaznělo:

Skupina č. 1:

- Základním předpokladem spokojeného života je výkonná ekonomika a fungující systém
- Prioritou je stárnout doma s podporou péče pracovníků v sociální oblasti
- Potřebná je bezbariérovost (sociální, zdravotní i technická)
- Podpora aktivního života všech cílových skupin
- Zajistit vybavení obcí sociálními byty (dříve měly obce své pastoušky). Vrátit se k podobnému konceptu, aby se komunita dokázala postarat o své občany
- Možnost setkávání všech cílových skupin a jejich soužití, setkávání mimo domácnost v komunitních centrech (parks s cvičebními prvky, dílny, místnosti apod.), které budou dostupné ve všech obcích

Skupina č. 2:

- Prostory pro setkávání neslyšících
- Město propojuje sociální a zdravotní systém, hlavně informačně
- Bezbariérovost, dostupná doprava i pro lidi s handicapem
- Dostatek pobytových služeb pro lidi s těžším handicapem či dostatečně intenzivní terénní služba
- O všech službách se na obci bude vědět
- Lidé se zdravotním postižením mají možnost pracovního uplatnění

Skupina č. 3

- Podpora aktivního života seniorů - i vzdělávání

Skupina č. 4

- Volnočasové aktivity přístupné a dostupné podle přání konkrétních seniorů
- Bezpečí seniorů a blízkost přírodě

Všechny 3 návrhy vizí byly poté sloučeny do jedné společné vize:

Základním předpokladem spokojeného života je výkonná ekonomika a fungující systém. Komunita podporuje své seniory a zdravotně postižené. Život v obcích je bezpečný a blízko přírodě. Prioritou je stárnout doma, mezi svými s podporou terénních pracovníků péče. Pro lidi s těžkým handicapem, o které nemůže pečovat rodina, jsou zajištěny dostatečné terénní služby či kapacity pobytových zařízení. V regionu je pro cílovou skupinu zajištěna bezbariérovost zdravotní, sociální, technická (vč. dostupné dopravy) a dostatek zdravotní péče. Každá obec má k dispozici dostatek dostupných a sociálních bytů pro své seniory a zdravotně handicapované a podporuje své občany v aktivním životě. V regionu je dostatek pracovních příležitostí pro zdravotně postižené. Seniori a zdravotně postižení občané mají dostatek možností pro vzájemné setkávání a zájmové aktivity (dílny, místnosti, vzdělávání, parky se cvičebními prvky). Obce i občané jsou informováni o službách, nabízejících pomoc a podporu.

Ad 4. Úkoly z realizačního plánu pro rok 2018

V další části setkání byl projednán Realizační plán na rok 2018 a případné možnosti plnění jednotlivých opatření ze strany členů pracovní skupiny:

- **Opatření 1.1. Informační kampaň o službách**
 - o Paní Adamovská uvedla, že v domažlickém zpravodaji vyjde v blízké době článek o PnP, který bude vytvořen ve spolupráci s ÚP.
 - o Paní Hrušková upozornila, že se v regionu pravidelně schází lékaři, setkání organizuje MUDr. Jana Böhmová. Na těchto setkáních by bylo možné prezentovat sociální služby a informovat lékaře o sociální problematice. Například pro ranou péči je tato možnost skvělou příležitostí. CpKP západní Čech se spojí s paní Böhmovou a domluví možnou spolupráci.
 - o Paní Němečková z městyse Koloveč se nabídla, že vytvoří letáček pro osoby se sníženou soběstačností a pečující osoby o PnP s kontakty na poskytovatele soc. služeb, který bude možné dále distribuovat mezi občany, lékaře, starosty či do institucí.
- **Opatření 2.2. Rozšíření bytových kapacit či rozšíření kapacit pobytových služeb pro seniory a zdravotně postižené v Domažlicích**
 - o Paní Hrušková informovala přítomné, že rekonstrukce objektu v Břetislavově ulici bude hotová nejdříve v horizontu 2 až 3 let. Dle předběžné pracovní verze bude v prvních dvou patrech provozován DPS a v horním patře sociální byty s vlastním vchodem. Finální podoba bude ale ovlivněna konkrétním dotačním programem.
- **Priorita 7. Podpora financování sociálních služeb**

- Přítomní byli informováni, že proběhlo poslední setkání Plzeňského kraje k financování sociálních služeb na další rok. Bylo možné rozšířit kapacity služeb, ale pouze do rozvojové sítě. Existuje šance, že finance budou rozděleny i mezi služby v rozvojové síti, ale dle vyjádření PK to není pevně dané.
 - Dále byli přítomní informováni, že CpKP pracuje na vytvoření modelu financování sociálních služeb ze strany obcí. Proběhlo jednání s panem starostou Bělé nad Radbuzou. Možnosti financování budou dále projednány v Řídícím výboru.
- **Priorita 10. Zachování stávajících sociálních služeb poskytovaných místními poskytovateli**
- Tato priorita bude pro další rok doplněná o 3 poskytovatele služby rané péče, kteří v regionu nemají sídlo či pobočku, ale aktivně v něm působí.

Ad 5. Různé a diskuze

V poslední části setkání byli přítomní informováni o univerzitě třetího věku, která v Domažlicích funguje již 12 let, ale potýká se s přeplněnou kapacitou, nedostatkem volných míst a tvoří se pořadník čekatelů. Paní Hrušková nabídla možnost přesunout konání kurzů do zasedací místnosti MCSRS, kde je kapacita až 70 míst. Současná přednášková místnost má kapacitu 45 míst.

Zároveň paní Jelínková informovala přítomné o novém poskytovateli služeb, Anděl na drátě, který bude prezentovat své služby 17. 10. v 8:30 v zasedací místnosti hlavní budovy radnice v Domažlicích. Prezentace bude trvat asi 30 minut a bude se týkat služby tlačítka pro seniory, aplikace do hodinek a dalších služeb, které může poskytovatel nabídnout, po prezentaci proběhne diskuze.

Dne: 5. 10. 2018

Zpracoval: Mgr. Ondřej Raffel, CpKP ZČ